

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Örigenus Tōn Eis Tas Theias Graphas Exēgētikōn Apanta Ta Ellēnisti Heuriskomena

Cui idem præfixit Origeniana, Tripartitum opus, quo Origenis narratur vita,
doctrina excutitur, scripta recensentur

Origenes

Rothomagi, 1668

XV. Confutantur nonnulli, qui Origenem ab Heracla Alexandria depulsum
fuisse scripserunt.

urn:nbn:de:hbz:466:1-25059

ab Episcopo non suo Presbyterij fuisset reus, eum non tam severe tradaturum fuisse Demetrium credibile est, cum praesertim ipsius commendatione fretus ad eum se promovendi dignitatis gradum passus fuisset. Minime vero facti hujus narrationem ab Eusebio consulto praetermissam putem, ut idololatriae crimine liberaret Origenem, vel quod poenitentia elutum postmodo flagitium oblivioni tradendum putaret; sed quod res Origenis proprio & luculento Apologiae opere jam antea fuisset complexus, in Historia autem duceret esse obiter attingendas. Inde tacuit eximium illud, ac omni laude dignum Origenis facinus (quod in idem incidisse tempus memoriae mandavit Nicetas) quando juxta

Nicet. in Theol. orb. lib. 4. Her. 11.

Bar. ad A. 235. N. 110.

Aegyptiorum Sacerdotum morem a Gentilibus adrasus, ad fanum Serapidis Christianos omnes ad propugnandum Christi nomen clara voce concitavit. Falsam porro & confictam esse Origenianae idololatriae historiam, ac Epiphanio ab aliena manu insertam peritendit Baronius, plurimaeque congerit in eam sententiam, quae a Petavio erudite consutata habes in Animadversionibus Epiphanianis. Rem alij tribuunt Decij temporibus. Haec infra expendemus accuratius: sed in antecessum asserimus neque nos horum opinionioni, vel Baronij conjecturae assentiri posse. Fidei quoque integritatem in libris plerisque, ac eo praesertim qui est De principiis, ab Origene violatam id temporis conquestum fuisse Demetrium consentaneum est, quippe qui omnia adversus eum argumenta studiosè colligeret. Alexandria itaque eliminatus Origenes Casaream Stratonis concessit, ibique sedem fixit, anno aetatis 46, Christi 231. Alexandri Severi 10; vel ut est in nonnullis Eusebij Codicibus, & in quibusdam Eusebiani Chronici exemplaribus, anno Alexandri 12: vel 11, ut habet Scaligeriana Chronici hujus editio. Ex his hallucinatum liquet Epiphanium, qui Origenem imperante Decio Alexandriae claruisse scripsit, cum nunquam eum posthac illuc regressum fuisse conslet. Quapropter concedo in Petavij sententiam, Severi nomen Decij nomine perperam ab Epiphanio commutatum opinantis. Vehementius etiam hallucinatum constat Abrahamum Sculterum, qui Origenem narrat, postquam Alexandria exiit ut amulius cederet, eo revocatum omnes facrae Scripturae libros illustrasse Commentariis.

Euseb. Her. 6. cap. 1. Petav. Animad. locum. Abr. Scult. in Metull. Theol. Prae. 110. lib. 6. cap. 1.

XIV. Confugit ergo Casaream ad Theodotum, benigneque ab eo & liberaliter exceptus, & ab omnibus injurijs & contumelijs prohibitus est. Hinc nova suffusus malevolentia Demetrius Aegypti Episcopus, ut dixi, in Synodum cogit, Origenemque Presbyterio abjudicat, & ab Ecclesiae societate sejungit, universo propemodum orbe decretum approbante & confirmante. Ardentes quoque in eum & aculeatas quoquoeverus disseminavit literas: sed hominis iracundiae simul & vitae, eodem, ut videtur, quo discessit Origenes anno, finem matura mors posuit, in ejusque episcopatum Heraclas successus est. Haec eo ordine narrat Eusebius in Historia, quo a nobis descripta sunt; aliter in Chronico, in quo Demetrii mors Origenis exitum toto biennio praevertit, quod neutiquam stare potest.

XV. Certe, ne quid dissimulem, Gennadius in libr. de vir. illustr. scribit Theophilum Alexandrinum Episcopum tradidisse non a se Origenem primum, sed ab antiquis Patribus, & maxime Heracla fuisse ex a Presbyterio ejectum, & de Ecclesia pulsatum, & de civitate fugatum. Idem habet Scriptor vitae S. Pachomij, & Epistola Synodica Episcoporum Aegypti, cujus fragmentum affert Iustinianus in Epistola ad Menam. Verba haec sunt: ἀρχαίως ἔδειξε Ἐρακλῆς ἐπιτομήν τῆς ἐκκλησίας, ἡ κατὰ τὸν καιρὸν ἐκείνον ἡγεμένη ὑπὸ τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐκείνου, ὡς ἀποθήκη ἀμνημονεύουσα τῶν κατὰ τὴν ἐκκλησίαν γενομένων πραγμάτων, ἐν ᾗ καὶ τὸν οὐκ ἐπιτομῆν ἔχοντα, ὡς τὸ πνεῦμα ἔδειξε ἔξωθεν τῆς ἐκκλησίας. Cum enim impias orationes habere coepisset, beatae memoriae Heraclas Episcopus, qui tunc florebat, tanquam arator, & vinitor veritatis studiosus Ecclesiastici agri, eum à medio pulchre secessit, sic tanquam vere malum zizaniam evellit. Quibus alia causa cur expulsus fuerit Origenes praeter superiores asseritur. Est simile quidpiam apud Petrum Alexandrinum Episcopum in Mystagogia, cujus particulam quoque recitat Iustinianus in eadem Epistola: τὸ δὲ ἐπειὶ, ἰνquit, ἡγεμένη ἡ, ἀναστήσει τὴν μακαρίων ἐπιτομήν, ἡ δὲ πνευματικὴ ἐπιτομή, ἡ κατὰ τὸν καιρὸν ἐκείνον ἡγεμένη ὑπὸ τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐκείνου, ὡς ἀποθήκη ἀμνημονεύουσα τῶν κατὰ τὴν ἐκκλησίαν γενομένων πραγμάτων, ἐν ᾗ καὶ τὸν οὐκ ἐπιτομῆν ἔχοντα, ὡς τὸ πνεῦμα ἔδειξε ἔξωθεν τῆς ἐκκλησίας. Quid autem dicam Heraclam & Demetrium beatos Episcopos? quales tentationes ab insano Origene passi sunt, cum & dissidia sereret in ecclesia, quae ad hanc usque diem turbas in ea excitantur? Denique Eusebius, ut iam à me notatum est, in Chronico Origenem exulasse fingit, biennio postquam Episcopus creatus est Heraclas. Facile equidem existimo Demetrii adversus Origenem decreto adstipularum fuisse Heraclam adhuc Presbyterum, & simul ut Episcopatum adeptus est, decessoris sui confirmasse Edictum, & quominus restitueretur in integrum Origenes impedivisse: ait quippe Photius Cod. 118. Edicto Demetrii subscripsisse quorquos ipsi Origeni antea suffragati fuerant. Verum persuaderi non possum jam tum obiisse Demetrium, cum Alexandria dejectus est Origenes, & cur expelleretur auctorem fuisse Heraclam, contra Eusebiana historiae testificationem, & Hieronymi libr. 2.

A adv. Rufin. cap. 5. & ipsius etiam Origenis, qui in Epistola ad Amicos Alexandrinos post exilium ipsius scripta, Demetrium aliosque adversum se consentientes ulciscitur.

XVI. Postquam ex hoc tumultu Casaream sese recepit Origenes, fama suarum calumniarum appetitæ consuluit, & submissas in nominis sui oppugnationem à Demetrio literas scripta ea quam dixi ad amicos quosdam suos Alexandria Epistola luculenter confutavit. In qua etiam si maledictis abstinere se velle declarat, asperè tamen & acerbè Demetrium, eique consentientes adversum se Episcopos perstringit, & illatam sibi injuriam, inflictoque Anathematismos refellit. Nec minus ob Demetrii Decreta & Alexandrinæ Synodos Ecclesiasticis munus defunctus est; docebat publice, & in Ecclesia de rebus sacris ad populum diserebat; atque hæc non Casariensis Episcopi modo, & Hierosolymitani permisso, sed jussu etiam; qui ad hunc unum Scripturæ sacræ interpretandæ munus detulerunt. Cum enim in ejus causa varia essent variorum sententiæ, duasque velut in partes universa abisset Ecclesia; insensibilis reliquis patrocinium ejus ac defensionem Palaestina, Phœnicia, & Arabia susceperunt: quarum auctoritate fretus sese Sacerdotio ac Ecclesiæ communionem excidisse minime ratus est, & inter eas gradum suum ac dignitatem obtinuit.

XVII. Hierosolymam quoque ipsædem circiter temporibus adiit, Christi, Apostolorumque visurus vestigia. Ibi vehementer ab eo petijt Sacerdotum collegium, ut in Ecclesia verba faceret; cumque vim ad impetrandum propemodum adhiberet qui præerant sacris, assurgens ille assumpto libro unde sibi argumentum deligeret, in hunc c. Psalmo 49 versum forte incidit: *Pecatori autem dixit Deus, Quare tu enarras iustitias meas, & assumis testamentum meum per os tuum?* quo recitato, quasi sua sibi à Deo perfidia exprobraretur, in tantos ludus incidit, ut adstantibus universis lacrymas excuteret. Cum vero se aliquando Christi, Apostolorumque perivestigia alicubi significaverit, his temporibus id tribui posse censemus. Inde vero non multo post digressus est.

XVIII. Scribit Epiphanius Tyrum concessisse ipsum post Hierosolymitanum iter, atque ibi per annorum octo & viginti decursum in interpretandis, juxta Ambrosij postulatam, Scripturis otium suum consumpsisse. Dicerem corruptum à librariis numerum, nisi duobus apud Epiphanium locis haberetur idem, aliorumque suffragio confirmaretur. Dicendum potius id ex vulgi sermonibus, ut alia pleraque, Epiphanium accepisse; utrobique enim addit, *ὡς ἂν ἴδωμεν ἔχει*, falsum autem penitus fuisse: cum enim anno Christi circiter 254 diem suum obierit Origenes, uti infra demonstrabimus, anno vero ætatis suæ 69; postquam Alexandria excessit, anni admodum 23 intercesserunt ad ejus obitum; quorum nonnullos etiam Casareæ Stratonis, Hierosolymæ, Casareæ Cappadocum, Athenis, & in alijs locis contrivit. Merito ergo hic Epiphanium arguit Petavius. Annos quidem 28 Alexandria literis docendis præstitit, ut observatum est Halloxio: nam amisso patre statim sibi docendo victum quasiivit, natus annos circiter octodecim. Hinc ad annum ætatis 46, quo Alexandria ejectus est, anni interjacent omnino 28. Atque hanc Epiphanius fuisse errandi causam credi potest.

XIX. Simul ut Casaream venit Origenes Alexandria relicta, ibi literarum studijs præfectus est, statimque ad capessendas disciplinas, sed potissimum sanctiores cum docendo, tum scribendo universos excitavit, sed duos præcipue magni nominis adolecentes, Neocæsarea oriundos, claris genitos parentibus, sed à Christo alienis, Theodorum, qui & Gregorius appellatus est, & Thaumaturgi cognomen meruit, ejusque fratrem Athenodorum. Qui cum Iuris Romani studijs operam daturi Athenis Berytum venissent, ubi tum vigeabat legum doctrina, casu nescio quo Casaream delati, in Origenem recens illuc appulsam una cum Firmiliano inciderunt. Socrates fama Origenis excitos eo contendisse narrat. Is excellenti adolescentum illorum indole perspecta, ea utrumque humanitate, ea comitate morum in sui apertem traxit, & adhortationibus, scriptisque ad Gregorium libellis ad virtutem ita arroxit, ut per totum quinquennium ei sese interioribus literis erudiendos in idem contubernium adjungerent, tantamque ex ejus præceptionibus Philosophiæ & Mathematicarum artium noticiam hautirent, quanta ad perfectam Sacrarum Literarum interpretationem usui esset futura. Cujus operæ is demum fructus fuit, ut alter editis miraculis (unde & cognomen reportavit) clarus, alter martyrij corona insignis, post gestos in patria Episcopatus uterque obierit. Eos ad Christianas partes ab Origene fuisse adductos, cum antea Ethnicorum erroribus fuissent impliciti, censuit Halloxius. Illexit eum in hanc sententiam Hieronymus, cujus illa verba sunt: *Quorum cum egregiam indolem vidisset Origenes, eos ad Philosophiam cohortatus est; in qua paulatim Christi fidem subintro-*

ducem, sui quoque sectatores reddidit. Hæc Hieronymus, ut alia fere libri hujus omnia, sum-

fit ex Eusebio, qui sic habet: ὅς ἀμφὶ τὰ ἐκκλησιαστικὰ μαθηματα διηγεῖται ἰστορηθῆναι, οἷον

οὐσίας ἀσθεῖς ἐκ τῆς ἑσπερίας, τῆς ἀσθητικῆς ἀρετῆς τὸν διδασκαλὸν ἀνιέντα τὸν ἀσθητικὸν ἀρετῆς ἀσθητικῆς

Orig. Tom.
6. in lob. 1.
29.

Epiph. her.
64. cap. 3.
De pond.
et mens.
cap. 12.

Petavi. A.
numerali ad
Epiph. her.
64. cap. 3.
Hallox. in
Notat. ad
Orig. defenf.
1. cap. 7.

Socrates lib.
4. cap. 17.

Hall. Orig.
defenf. lib.
1. c. 14. & l.
4. quæst. 10.
Hieron. de
script. Eccl.
in Theodoro.
Euseb. lib.
6. hist. c. 30.